

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wkładu przedsiębiorców migrantów w gospodarkę UE (opinia z inicjatywy własnej)

(2012/C 351/04)

Sprawozdawca: **Brenda KING**

Dnia 19 stycznia 2012 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

wkładu przedsiębiorców migrantów w gospodarkę UE.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 września 2012 r.

Na 483. sesji plenarnej w dniach 18–19 września 2012 r. (posiedzenie z 18 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 135 do 2 – 10 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie i zalecenia

1.1 Wkład działalności przedsiębiorczej migrantów w Europie w ciągu ostatniego dziesięciolecia stale wzrasta. Przyczyniają się oni do wzrostu gospodarczego i poprawy zatrudnienia, często dzięki ożywianiu zapomnianych gałęzi rzemiosła i zawodów. Biorą także coraz większy udział w świadczeniu usług i dostarczaniu towarów o wartości dodanej. Są również ważnymi ogniwami w wymianie z rynkami światowymi i mają duże znaczenie dla integracji migrantów w ramach zatrudnienia, gdyż tworzą nowe miejsca pracy dla siebie samych, ale także w coraz większym stopniu dla imigrantów i obywateli kraju, w którym żyją⁽¹⁾.

1.2 Unia Europejska oficjalnie uznała kluczowe znaczenie wkładu przedsiębiorców migrantów w zrównoważony wzrost i zatrudnienie. Jednakże ważne jest, aby uznanie to nie było rozpatrywane w oderwaniu od najpilniejszych priorytetów przyjętych przez decydentów Unii Europejskiej. W rzeczy samej, dynamiczny, zrównoważony oraz nastawiony na wzrost sektor przedsiębiorczości migrantów powinien stanowić element strategii na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, programu „Small Business Act”, strategii „Europa 2020” i nowego programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME), jako że w tych działaniach podkreślono już centralne znaczenie szybko rozwijających się, tworzących wartość dodaną MŚP dla gospodarki Unii Europejskiej nastawionej na zrównoważony wzrost.

1.3 Przedsiębiorcy migranci zwiększają również możliwości społeczne migrantów, rozwijają postawy aktywności społecznej, stają się w społeczeństwie wzorcami godnymi naśladowania – szczególnie dla ludzi młodych – podnoszą pewność siebie oraz promują spójność społeczną poprzez ożywienie ulic i dzielnic.

1.4 Komitet z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji⁽²⁾, w którym uznano „rolę migrantów jako przedsiębiorców” oraz stwierdzono, iż „należy również podkreślić [...] ich potencjał pod względem kreatywności i innowacyjności”. EKES przyjmuje także z zadowoleniem stwierdzenie, że „propagowanie przedsiębiorczości w wymiarze transnarodowym poprzez

bardziej dynamiczną strategię będzie sprzyjać przedsiębiorcom działającym zarówno w państwach członkowskich UE, jak i w państwach partnerskich. Tego rodzaju przedsiębiorstwa mogą tworzyć miejsca pracy w państwach pochodzenia oraz przynosić korzyści zarówno jeśli chodzi o integrację migrantów, jak i o wzrost wymiany handlowej między państwami”.

1.5 W kontekście wzrostu bezrobocia, które czyni tworzenie wartościowych miejsc pracy kluczowym priorytetem UE, tym bardziej istotne jest uznanie przez decydentów Unii Europejskiej faktu, że przedsiębiorstwa prowadzone przez migrantów stanowią istotny atut gospodarki Unii Europejskiej, zarówno lokalnie, ale także coraz częściej na rynkach międzynarodowych, gdzie zapotrzebowanie na dobra i usługi pochodzące z UE jest wciąż aktualne. Podejście to jest zgodne ze strategią Komisji mającą na celu udzielanie pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w rozwijaniu działalności poza UE, gdyż działania międzynarodowe wzmocniają wzrost, poprawiają konkurencyjność i sprzyjają długoterminowej stabilności firm w UE.

1.6 Komitet zaleca podjęcie konkretnych środków na szczeblu UE, państw członkowskich oraz na szczeblu lokalnym, aby zwiększyć „kreatywność i zdolność innowacyjności” przedsiębiorców migrantów. Środki te powinny doprowadzić do wyeliminowania dyskryminacji i stworzenia równych warunków dla wszystkich, tak by przedsiębiorcy migranci mogli przyczynić się do wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i do powstawania wartościowych miejsc pracy.

1.6.1 Na szczeblu UE decydenci powinni:

— uznać potencjał przedsiębiorczości migrantów dla zwiększenia wzrostu gospodarczego w ramach strategii „Europa 2020”;

— uznać potencjał przedsiębiorczości migrantów jako czynnika tworzącego nowe miejsca pracy poprzez uwzględnienie jej w europejskiej strategii zatrudnienia; obecnie strategia ta koncentruje się tylko na płatnym zatrudnieniu jako środku umożliwiającym integrację migrantów;

⁽¹⁾ Rath, J., Eurofound (2011), „Promoting ethnic entrepreneurship in European cities”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

⁽²⁾ Europejski program integracji obywateli państw trzecich, COM(2011) 455 final oraz SEC(2011) 957 final.

- uznać przedsiębiorczość migrantów w ramach europejskiej polityki w zakresie integracji migrantów;
- zdefiniować i zebrać wiarygodne i zharmonizowane dane statystyczne dotyczące gospodarczego i społecznego wkładu przedsiębiorców migrantów na terenie Unii Europejskiej – wspólnie z Eurostatem i państwami członkowskimi; może to pomóc UE opracować lepszą politykę w dziedzinie imigracji;
- nadal ułatwiać wsparcie publiczne dla przedsiębiorców i dbać o to, by na innowację, przedsiębiorczość i rozwój przedsiębiorstw nie wpłynął negatywnie brak dostępu do właściwego finansowania firm z potencjałem rozwoju;
- wprowadzić ramy służące zwiększaniu świadomości oraz wymianie sprawdzonych rozwiązań w programach, które budują potencjał i stabilność przedsiębiorców migrantów;
- rozwijać strategiczne relacje z tymi krajami pochodzenia, które teraz aktywnie starają się zaangażować bezpośrednio swoje diaspory w Unii Europejskiej w przedsięwzięcia zarówno w kraju pochodzenia, jak i w UE;
- stosować, w odpowiednich przypadkach, umowy handlowe jako mechanizm zachęcający do wspólnych przedsięwzięć pomiędzy przedsiębiorcami migrantami działającymi w ramach Unii Europejskiej oraz ich krajami pochodzenia; wpłynie to pozytywnie na strategię unijną polegającą na udzielaniu pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w rozszerzaniu prowadzonej przez nie działalności poza UE.

1.6.2 Państwa członkowskie UE powinny:

- uznać i promować przedsiębiorczość migrantów jako element szerszej polityki integracyjnej;
- dokonać przeglądu ram regulacyjnych i strukturalnych dotyczących ogólnie zakładania przedsiębiorstw – poprzez ograniczenie niepotrzebnych wymogów administracyjnych, które mogą stanowić przeszkodę na drodze do założenia firmy;
- minimalizować ryzyko nielegalnej imigracji, a w szczególności nielegalnego zatrudnienia, dzięki wdrożeniu dyrektywy 2009/52/WE⁽³⁾ Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r., której artykuł 14 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, „aby na ich terytorium przeprowadzane były skuteczne i odpowiednie kontrole”;
- wspomóc wzrost wskaźnika długoterminowego zatrudnienia poprzez zapewnienie wsparcia dla już istniejących przedsiębiorstw migrantów – zwłaszcza tych prowadzonych przez kobiety i młodych ludzi – tak by zwiększyć ich stabilność;
- zwiększyć świadomość oraz wzmocnić potencjał organizacji pośredniczących, takich jak stowarzyszenia i izby handlowe

czy spółdzielnie, po to, by mogły one udzielać wsparcia przedsiębiorstwom migrantów w zakresie spełniania wymogów prawnych, takich jak przepisy dotyczące prawa pracy lub podatków.

1.6.3 Władze lokalne i społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerzy społeczni, powinni:

- kontynuować programy, które zwiększają kapitał ludzki i społeczny przedsiębiorców migrantów poprzez zapewnianie różnorodnych usług, takich jak doradztwo i informacja, szkolenie, nawiązywanie kontaktów oraz mentoring;
- tworzyć oraz zwiększać możliwości dla przedsiębiorców migrantów poprzez ułatwianie ich organizacjom dostępu do organizacji dominujących;
- zwiększać stabilność przedsiębiorstw migrantów; należy poświęcić więcej uwagi już istniejącym przedsiębiorstwom migrantów, szczególnie działającym w sektorach o wysokiej wartości, a nie koncentrować się głównie na przedsiębiorstwach nowo powstających;
- dostęp do kredytu jest bardzo istotną kwestią dla przedsiębiorców, dlatego należy wdrażać więcej programów mających na celu zwiększenie kapitału finansowego przedsiębiorców migrantów poprzez:
 - uświadamianie ich o źródłach finansowania;
 - zapewnianie im odpowiedniego szkolenia;
 - zwiększanie wiedzy, kompetencji oraz zrozumienia instytucji kredytowych odnośnie do tej konkretnej grupy klientów korporacyjnych.

2. Uwagi ogólne

2.1 Europa stoi w obliczu ważnych przemian demograficznych, takich jak wyraźny spadek liczby ludności w wielu regionach, stopniowe starzenie się społeczeństwa oraz niski wskaźnik urodzeń. Jednakże w latach 2004–2008 ogólna liczba ludności Unii Europejskiej rosła o około 2 mln osób rocznie, w głównej mierze z powodu salda migracji. Migranci przyczynili się na wiele sposobów do gospodarczego wzrostu krajów przyjmujących: przynieśli ze sobą nowe umiejętności i talenty, pomogli w obniżeniu niedoboru siły roboczej, a jako przedsiębiorcy tworzyli nowe firmy i rozwijali działalność gospodarczą.

2.2 Wkład migrantów w gospodarkę poprzez bezpośrednie tworzenie nowych przedsiębiorstw jest aspektem, któremu nie poświęcano zbyt wiele uwagi. Niniejsza opinia ma na celu poszerzenie dotychczasowej wiedzy na temat przedsiębiorczości migrantów oraz przedstawienie zaleceń w celu wsparcia i uznania sukcesu przedsiębiorstw prowadzonych przez migrantów oraz zwiększenia ich udziału we wzroście gospodarczym.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:168:0024:0032:PL:PDF>.

2.3 Porównywanie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy przez migrantów na terenie Unii Europejskiej jest trudne z powodu różnych źródeł informacji dostępnych w odniesieniu do różnych państw oraz braku definicji przedsiębiorcy migranta uzgodnionej na płaszczyźnie międzynarodowej.

2.4 Niniejszy dokument opiera się w dużej mierze na wystąpieniach wygłoszonych podczas wysłuchania na temat wkładu przedsiębiorców migrantów w gospodarkę Unii Europejskiej, zorganizowanego przez stałą grupę analityczną EKES-u ds. imigracji i integracji w dniu 24 listopada 2011 r. (4)

2.5 Przedsiębiorca migrant definiowany jest jako właściciel przedsiębiorstwa urodzony poza UE który dąży do tworzenia wartości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczej (5). Przedsiębiorca może być samozatrudniony, tj. zatrudniać tylko samego siebie, lub zatrudniać współpracowników (6).

2.6 Niniejsza opinia koncentruje się na przedsiębiorcach samozatrudnionych i wykorzystuje dane przedstawione w ramach badania aktywności ekonomicznej ludności, umożliwiające porównania między państwami członkowskimi oraz między przedsiębiorcami migrantami a rodzimymi przedsiębiorcami. Analiza dotyczy przedsiębiorców poza sektorem rolniczym, gdyż jest to norma przyjęta w badaniach przedsiębiorczości.

3. Charakterystyka przedsiębiorców migrantów

3.1 Migranci są bardziej przedsiębiorczy

3.1.1 Badanie aktywności ekonomicznej ludności w UE (7) pokazuje, że sytuacja w zakresie przedsiębiorczości migrantów jest zróżnicowana w państwach Unii Europejskiej. W Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, Danii oraz Szwecji udział przedsiębiorców migrantów w ogólnej liczbie zatrudnionych jest wyższy od udziału rodzimych przedsiębiorców o 1,5–2,9 punktu procentowego. Natomiast odsetek przedsiębiorców migrantów jest niższy od odsetka rodzimych przedsiębiorców w krajach takich jak Portugalia, Hiszpania, Włochy, Grecja, Irlandia, Niemcy i Austria.

3.1.2 W ujęciu regionalnym ogólny poziom samozatrudnienia (przedsiębiorców rodzimych i migrantów) jest wyższy na południu Europy oraz w Europie Środkowej i Wschodniej. Jednakże w Europie Środkowej i Wschodniej migranci są zwykle bardziej skłonni do samozatrudnienia niż ludność lokalna, w Europie Południowej występuje natomiast odwrotny trend.

3.1.3 Tak wysoki udział migrantów decydujących się na samozatrudnienie w Polsce, Republice Słowackiej, Republice Czeskiej i na Węgrzech jest częściowo spowodowany stosunkowo elastycznymi przepisami wizowymi dla przedsiębiorców migrantów oraz sytuacją na rynku pracy w tych państwach. Mniejszy udział przedsiębiorczości migrantów w krajach Europy Południowej może być konsekwencją faktu, iż migranci w tych

krajach być może nie mieli jeszcze czasu, by wykształcić kapitał ludzki, fizyczny i społeczny niezbędny do założenia przedsiębiorstwa, ponieważ nie mówią płynnie językiem kraju przyjmującego albo mają trudności z uznaniem kwalifikacji.

3.1.4 Dane dotyczące liczby nowych przedsiębiorców w danym roku również sugerują, iż migranci są zwykle bardziej przedsiębiorczy niż ludność lokalna. W latach 1998–2008 średnia roczna liczba nowych przedsiębiorców migrantów zwiększyła się dwukrotnie w Niemczech (do ponad 100 000 rocznie), w Wielkiej Brytanii (do prawie 90 000 rocznie). W Hiszpanii średnia roczna liczba tych przedsiębiorstw wzrosła sześciokrotnie (do ponad 75 000 rocznie), a we Włoszech ośmiokrotnie (do 46 000). Z kolei w tym samym okresie wzrost odnotowany we Francji był niewielki (do 35 000) (8).

3.1.5 Ponadto, biorąc pod uwagę ich liczebność, migranci są stosunkowo bardziej przedsiębiorczy niż ludność lokalna. Na przykład w Wielkiej Brytanii, gdzie migranci reprezentują 8 % populacji, są oni właścicielami około 12 % wszystkich małych i średnich przedsiębiorstw brytyjskich.

3.1.6 Powyższe dane są spójne z wynikami badań przeprowadzonych niedawno w USA, z których wynika, że odsetek imigrantów wśród właścicieli małych przedsiębiorstw wynosi 18 %, przy czym ich liczebność w całej populacji to 13 %, natomiast wśród osób pracujących 16 % (9).

3.2 Stabilność przedsiębiorstw migrantów

3.2.1 Wprawdzie liczba przypadków podejmowania działalności gospodarczej przez migrantów wzrasta z roku na rok, rośnie jednak także liczba przypadków rezygnowania z takiej działalności. Ten niższy odsetek przedsiębiorstw zdolnych do przetrwania może świadczyć o tym, że samozatrudnienie jest etapem przejściowym na drodze do zatrudnienia lub wskazywać na wyższy stopień niepowodzeń firm migrantów. Na przykład we Francji tylko 40 % firm należących do cudzoziemców wciąż działało po pięciu latach od założenia, w porównaniu z 54 % przedsiębiorstw należących do Francuzów (10). Badanie OECD (11) wykazało, iż nawet po uwzględnieniu kwalifikacji, doświadczenia i innych czynników, przedsiębiorstwa migrantów mają o 27 % mniejsze szanse przetrwania niż firmy prowadzone przez przedsiębiorców rodzimych.

3.3 Sektory o wysokiej wartości

3.3.1 Zakres działalności, jaką podejmują przedsiębiorcy migranci w krajach przyjmujących, jest równie rozległy jak w przypadku ludności lokalnej. Ta zmiana w porównaniu z dawną sytuacją, kiedy przedsiębiorstwa takie świadczyły usługi głównie na potrzeby własnych społeczności etnicznych, jest częściowo spowodowana wzrostem poziomu wykształcenia migrantów, ale także zmianami w strukturach gospodarczych społeczeństw postindustrialnych.

(4) <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-migrant-entrepreneurs-contribution-present>.

(5) Definicja przedsiębiorcy przyjęta przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, OECD, 2008.

(6) Rath, J., Eurofound (2011), „Promoting ethnic entrepreneurship in European cities”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

(7) Zob.: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/data/database.

(8) Link do statystyk: <http://dx.doi.org/10.1787/888932442104>.

(9) <http://www.fiscalpolicy.org/immigrant-small-business-owners-FPI-20120614.pdf>.

(10) Bream, Y. (2009), *Les entreprises créées en 2002 par des ressortissants des pays tiers: de plus grandes difficultés à survivre*, Infos Migrations, No. 13, Département des statistiques, des études et de la documentation (DSED), Ministère de l'Immigration, de l'Intégration, de l'Identité nationale et du Développement solidaire.

(11) *Open for Business: Migrant Entrepreneurship in OECD Countries*, 2010.

3.3.2 Mimo że w Europie duża część przedsiębiorców obcego pochodzenia pracuje w sektorach tradycyjnie kojarzonych z przedsiębiorczością migrantów (tj. w handlu hurtowym i detalicznym), wielu pracuje poza sektorami tradycyjnymi dla danej grupy etnicznej: prawie 18 % przedsiębiorców migrantów w sektorze budowlanym, około 8 % w wolnych zawodach i sektorze naukowo-technicznym, około 6 % w sektorze produkcyjnym oraz kolejne 6 % w sektorze zdrowia i opieki społecznej.

3.4 Profil

3.4.1 Ogólny profil przedsiębiorców migrantów i przedsiębiorców rodzimych jest podobny pod tym względem, że są to przeważnie wykwalifikowani pracownicy płci męskiej, a ponad trzy czwarte jest w wieku powyżej 35 lat. Średnio, przedsiębiorcy migranci i przedsiębiorcy rodzimi są starsi od pracowników najemnych. Taki wynik można tłumaczyć koniecznością zgromadzenia najpierw kapitału społecznego i fizycznego oraz doświadczenia wystarczającego do założenia własnego biznesu.

3.4.2 Przedsiębiorcy migranci mają średnio wyższy poziom wykształcenia niż ich odpowiednicy rodzimi; około 30 %–40 % przedsiębiorców migrantów posiada wykształcenie wyższe.

3.4.3 Prawie dwie trzecie przedsiębiorców migrantów przebywa w kraju przyjmującym dłużej niż dziesięć lat, natomiast w przypadku migrantów będących pracownikami najemnymi jest to nieco ponad 50 %.

3.4.4 Migranci pochodzący z różnych regionów wykazują różną skłonność do podejmowania działalności gospodarczej; największa jest ona wśród Azjatów, a najmniejsza wśród migrantów z Ameryki Łacińskiej i Afryki. Różnice w poziomie wykształcenia i zamożności mogą w znacznej części tłumaczyć różnice w zachowaniach przedsiębiorczych pomiędzy grupami migrantów. Dodatkowe wyjaśnienie stanowi fakt, iż niektóre kraje pochodzenia mają tradycyjnie większy udział przedsiębiorców w gospodarce, zatem osoby migrujące z takich krajów są bardziej skłonne do założenia biznesu w kraju przyjmującym.

3.4.4.1 Należy zauważyć, że doświadczenia migrantów różnią się w zależności od regionu pochodzenia. Dane z Wielkiej Brytanii pokazują np., że jeśli stopa zatrudnienia w społeczności imigrantów z Pakistanu byłaby taka sama jak w odpowiedniej społeczności imigrantów z Indii, odsetek mężczyzn i kobiet w tej grupie wzrósłby odpowiednio o 24 % oraz 136 %, co oznaczałoby wzrost o ok. 96 000 zatrudnionych.

4. Kontekst UE

4.1 W programie sztokholmskim określono plan działań Unii Europejskiej w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych na okres 2012–2014; jednym z aspektów jest udana integracja migrantów, umacniająca wartości demokratyczne i spójność społeczną, oraz promocja dialogu międzykulturowego na wszystkich poziomach.

4.2 Dysponujący budżetem w wysokości 825 milionów EUR na lata 2007–2013 Europejski Fundusz na rzecz Integracji

Obywateli Państw Trzecich wspiera inicjatywy krajowe i unijne sprzyjające integracji imigrantów spoza UE w społeczeństwach europejskich. Obejmuje on też projekty z dziedziny przedsiębiorczości migrantów oraz edukacji biznesowej dla migrantów⁽¹²⁾.

4.3 Komunikat Komisji⁽¹³⁾ „Europejski program integracji obywateli państw trzecich” uznaje istotną rolę przedsiębiorców migrantów, mimo to ich możliwości wkładu w zrównoważony wzrost i miejsca pracy nie zostały uwzględnione w sztańdardowych inicjatywach europejskich, takich jak strategia „Europa 2020”.

4.4 Pakiet UE dotyczący zatrudnienia koncentruje się na płatnym zatrudnieniu jako środka integracji migrantów. W ten sposób nie uwzględnia się jednak roli przedsiębiorców migrantów, którzy mogą przyczynić się do tworzenia trwałych miejsc pracy wysokiej jakości oraz ułatwiać gospodarczą i społeczną integrację migrantów i ludności rodzimej.

4.5 Decydenci Unii Europejskiej powinni aktywnie i konsekwentnie uwzględniać przedsiębiorczość migrantów w strategiach UE. Ponadto należy uznać i wspierać rolę przedsiębiorców migrantów w strategii na rzecz integracji migrantów.

5. Wkład przedsiębiorców migrantów

5.1 Rynek pracy

5.1.1 W badaniu aktywności ekonomicznej ludności w UE (1998–2008) podkreślono pozytywny wkład przedsiębiorców migrantów w zatrudnienie, pomimo że większość przedsiębiorców (rodzimych i migrantów) zatrudnia tylko siebie samych.

5.1.2 Przedsiębiorcy ci tworzą przeciętnie 1,4–2,1 dodatkowych miejsc pracy. Jednakże porównanie z przedsiębiorcami rodzimymi wskazuje, iż przedsiębiorcy migranci tworzą stosunkowo mniej miejsc pracy. Wyjątek w tej ogólnej tendencji stanowią Republika Czeska, Węgry, Republika Słowacka oraz Wielka Brytania, gdzie przedsiębiorcy migranci wydają się tworzyć więcej miejsc pracy niż przedsiębiorcy rodzimi.

5.1.3 Ten wkład w ogólne zatrudnienie wzrastał na przestrzeni lat. Od 1998 do 2008 r. liczba osób zatrudnionych przez przedsiębiorców migrantów wzrosła w Hiszpanii, we Włoszech, w Austrii, Niemczech i Holandii, podczas gdy w Wielkiej Brytanii i Francji wkład w zatrudnienie był stale na wysokim poziomie. Np. zarówno w 2007, jak i w 2008 r. przedsiębiorcy migranci w Niemczech zatrudniali rocznie ponad 750 000 osób, w Wielkiej Brytanii i Hiszpanii około pół miliona, we Francji około 400 000, a we Włoszech około 300 000.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/integration-fund/index_en.htm.

⁽¹³⁾ COM(2011) 455 final i SEC(2011) 957 final.

5.1.4 W kategoriach względnych ten wkład w zatrudnienie odpowiada 1,5–3 % ogólnej liczby osób zatrudnionych. Państwa, gdzie migranci najbardziej przyczyniają się do ogólnego zatrudnienia, to Luksemburg (8,5 %) oraz Irlandia (4,9 %). Wprawdzie na podstawie dostępnych danych nie da się określić, czy migranci zatrudniają głównie innych migrantów czy nie, jednak niektóre badania wskazują, iż migranci zatrudniają zarówno ludność lokalną, jak i innych migrantów.

5.2 Gospodarka

5.2.1 Wkład przedsiębiorców migrantów nie ogranicza się do tworzenia nowych miejsc pracy; przyczyniają się oni także do wzrostu gospodarczego kraju przyjmującego. Zebranie rzetelnych empirycznych dowodów odnośnie do ich rzeczywistego wkładu w gospodarkę Unii Europejskiej jest bardzo trudne, jednakże dane pochodzące z Wielkiej Brytanii wskazują, że wkład tych przedsiębiorstw w gospodarkę brytyjską szacowany jest na 25 miliardów GBP rocznie, czyli 6 % całkowitej wartości dodanej brutto generowanej przez MŚP (430 mld GBP w roku 2007) ⁽¹⁴⁾.

5.2.2 Liczby te można porównać z badaniami amerykańskimi, które wykazują, że małe przedsiębiorstwa, gdzie imigranci stanowią co najmniej połowę liczby właścicieli, generują szacunkowo 776 mld USD rocznie, tj. 13 % tego, co wszystkie małe firmy w USA (6 bilionów USD w roku 2007).

5.2.3 Innym wskazaniem są dane z Francji, które pokazują, że w 2009 r. imigranci we Francji otrzymali od rządu francuskiego wsparcie w wysokości 47,9 mld EUR (pomoc socjalna, mieszkaniowa, edukacja, itp.), a ich wkład wyniósł 60,3 mld EUR. Innymi słowy, wkład netto imigrantów w finanse publiczne wyniósł 12,4 mld EUR ⁽¹⁵⁾.

5.2.4 EKES uważa, że wkład UE mógłby być wyższy, gdyby przedsiębiorcy migranci zatrudnieni w gospodarce nieformalnej otrzymali wsparcie potrzebne do przejścia do gospodarki formalnej.

5.3 Handel

5.3.1 Dane świadczą także o tym, że przedsiębiorcy migranci pomagają tworzyć nowe możliwości handlowe dla kraju przyjmującego, gdyż wykorzystują swoje sieci kontaktów oraz wiedzę na temat rynków krajów swego pochodzenia, dzięki czemu spadają koszty transakcji w handlu z tymi krajami. W Szwecji np. 22 % przedsiębiorstw należących do cudzoziemców kieruje swoje towary i usługi przynajmniej częściowo na rynek zagraniczny, natomiast w przypadku przedsiębiorstw rodzimych jest to 15 % ⁽¹⁶⁾. Stwierdzono także, że wzrostowi liczby migrantów w Szwecji o 10 % towarzyszyło zwiększenie eksportu przeciętnie o 6 % oraz importu o 9 % ⁽¹⁷⁾. To odkrycie sugeruje, że migranci mogą odgrywać ważną rolę w ułatwianiu handlu zagranicznego poprzez zmniejszanie ukrytych barier handlowych z krajami ich pochodzenia.

5.3.2 Innym przykładem jest Wielka Brytania. Przedsiębiorcy migranci zapewniają bezpośredni dostęp do powiększających się społeczności emigracyjnych, których dochód do dyspozycji przekracza 30 mln EUR, a także przyczyniają się do otwierania nowych możliwości biznesowych na rynkach światowych, takich jak Indie, Chiny i kraje afrykańskie, Karaiby oraz Ameryka Łacińska.

5.4 Należy zauważyć, iż przedsiębiorczość migrantów wiąże się nie tylko z tworzeniem nowych miejsc pracy i z gospodarką. Przedsiębiorcy migranci zwiększają również możliwości społeczne migrantów, rozwijają postawy aktywności społecznej, podnoszą pewność siebie oraz promują spójność społeczną poprzez ożywienie ulic i dzielnic.

Bruksela, 18 września 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/enterprise/docs/b/11-515-bigger-better-business-helping-small-firms>.

⁽¹⁵⁾ <http://www.europeanvoice.com/article/imported/time-to-value-migrants-contribution/74527.aspx>.

⁽¹⁶⁾ Szwedzka Agencja ds. Wzrostu Gospodarczego i Regionalnego (2007).

⁽¹⁷⁾ Hatzigeorgiou w OECD (2010).